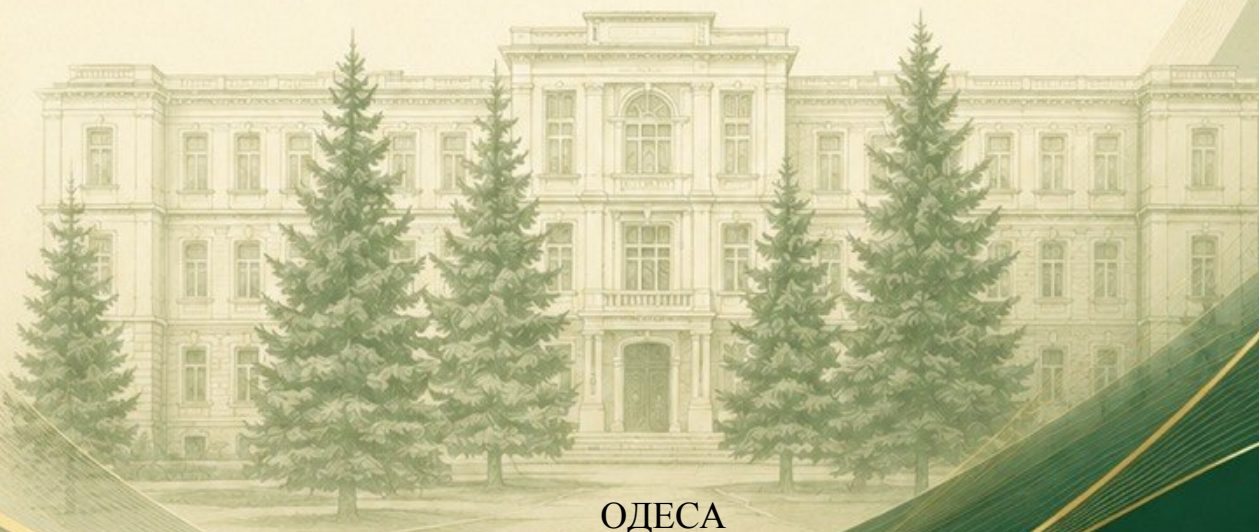

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців
соціальної сфери

«ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ, МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ»

*ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ КОНФЕРЕНЦІЇ
У МЕЖАХ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОГО ПІДВИЩЕННЯ
КВАЛІФІКАЦІЇ (СТАЖУВАННЯ)
6 червня 2026 року*

ОДЕСА

DOI: <https://doi.org/10.24195/Zbarska2026>

УДК: 378:159.955:376.37

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Койчева Тетяна Іванівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки, в.о. першого проректора з навчальної та науково-педагогічної роботи.

Листопад Олексій Анатолійович – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної педагогіки.

Музиченко Ганна В'ячеславівна – проректор з наукової роботи, доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського.

Соколова Ганна Борисівна – доктор психологічних наук, професор, професор кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, директор Навчально-наукового інституту фізичної культури, спорту та спеціальної освіти.

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітнього менеджменту та публічного управління.

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №15 від 25 червня 2026 р.)*

Рецензенти:

Форосян Ольга Іванівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти.

Литовченко Світлана Віталіївна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу освіти дітей з порушеннями сенсорного розвитку, Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України.

«Трансформація освітнього процесу в закладах вищої освіти: інноваційні підходи, методи та технології навчання»: збірник матеріалів конференції у межах всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації (стажування). Одеса : Університет Ушинського, 2026. 167 с.

До збірника увійшли матеріали Всеукраїнської науково-методичної конференції, присвячені актуальним питанням трансформації освітнього процесу в закладах вищої освіти, упровадженню інноваційних підходів, методів і технологій навчання, а також сучасним практикам у спеціальній освіті, логопедії та інклюзивному навчанні.

У представлених матеріалах науковці висвітлюють теоретичні й практичні аспекти модернізації освітнього середовища, розглядають ефективні форми організації навчання у ЗВО, аналізують можливості застосування інноваційних педагогічних технологій та окреслюють сучасні підходи до роботи в умовах спеціальної й інклюзивної освіти.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

Не менш важливим є залучення студентів до активних форм навчання: дискусій, дебатів, аналізу проблемних ситуацій, виконання дослідницьких проектів, підготовки наукових повідомлень та есе. У процесі такої діяльності студенти навчаються аргументувати власну позицію, аналізувати альтернативні точки зору, відстоювати свої погляди на основі доказів та коригувати їх під впливом переконливих аргументів. Це сприяє усвідомленню багатоваріантності історичного процесу та формуванню здатності до самостійного мислення.

Отже, викладання історичних дисциплін має значний потенціал для формування критичного мислення студентів. Поєднання дослідницького підходу, роботи з історичними джерелами та використання інтерактивних методів навчання створює умови для розвитку навичок аналізу, оцінювання, аргументації та прийняття рішень, які є необхідними для професійної діяльності та активної участі особистості в сучасному суспільстві.

Список використаних джерел:

1. Куземко Л. В. Проблема формування у майбутніх педагогів критичного мислення та здатності вирішувати проблеми. *Молодий вчений*. 2017. №3(43). С. 417-421.
2. Пометун О. І. Критичне мислення як педагогічний феномен. *Український педагогічний журнал*. 2018. № 2. С. 89-98.
3. Сухомлинова О., Жирська Г., Масло І. Формування критичного мислення у студентів: методи та підходи до розвитку аналітичних здібностей. *Перспективи та інновації науки*. 2023. №14. С. 452-467.
4. Усанова Л., Усанов І., Штепа О. Формування критичного мислення в системі компетентнісної підготовки фахівців. *Українська професійна освіта*. 2024. Вип. 16. С. 48-55.
5. Шалашна Н., Проскурнін В. Методика розвитку критичного мислення студентів засобами дослідницького навчання в процесі викладання курсу історії. *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти*. 2019. №11. С. 178-191.

РУЧКИНА Маріанна Миколаївна
ORCID ID: 0000-0002-7170-4078
DOI:<https://doi.org/10.24195/EducationalProcess2026-2>

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗАСОБАМИ АСИСТЕНТСЬКОЇ ПРАКТИКИ

Сучасний етап розвитку вищої освіти характеризується глибокими трансформаційними змінами, пов'язаними з цифровізацією суспільства, модернізацією освітнього простору, посиленням вимог до якості освітніх послуг

та впровадженням компетентної моделі підготовки фахівців. У цих умовах особливої актуальності набуває проблема вдосконалення професійної підготовки майбутніх викладачів закладів вищої освіти, здатних ефективно здійснювати педагогічну, науково-дослідну, організаційну та управлінську діяльність.

Підготовка викладача закладу вищої освіти сьогодні розглядається науковцями [1; 2] багатовимірний процес, орієнтований на формування комплексу професійних компетентностей, які забезпечують готовність до виконання основних трудових функцій відповідно до вимог професійного стандарту. У зв'язку з цим зростає роль практичної складової освітнього процесу, яка створює умови для інтеграції теоретичних знань і реального професійного досвіду.

Важливе місце у структурі практичної підготовки посідає асистентська практика, яка виступає ефективним інструментом професійного становлення майбутнього викладача. Її основне призначення полягає у забезпеченні поступового входження здобувачів магістерського рівня освіти до академічного середовища, ознайомленні з особливостями організації освітнього процесу та набутті досвіду виконання професійних функцій викладача закладу вищої освіти.

Організація асистентської практики ґрунтується на нормативно-правових засадах функціонування системи вищої освіти та вимогах галузевих стандартів підготовки фахівців. Вона спрямована на формування педагогічної, методичної, дослідницької, цифрової, комунікативної та управлінської компетентностей, які забезпечують професійну готовність майбутнього викладача до самостійної діяльності.

Практична діяльність магістрантів охоплює широкий спектр професійних завдань: аналіз нормативної та навчально-методичної документації, ознайомлення з освітніми програмами, спостереження за освітнім процесом, підготовку й проведення навчальних занять, участь у роботі кафедри, науково-дослідній та профорієнтаційній діяльності. Такий комплексний підхід сприяє формуванню цілісного уявлення про специфіку професійної діяльності викладача та особливості функціонування сучасного закладу вищої освіти.

Одним із провідних результатів асистентської практики є розвиток педагогічної компетентності. Безпосередня участь у підготовці та проведенні занять забезпечує оволодіння сучасними освітніми технологіями, методами організації навчальної діяльності здобувачів освіти, прийомами педагогічної взаємодії та інструментами оцінювання результатів навчання. Практичний досвід дозволяє майбутнім викладачам адаптувати теоретичні знання до реальних умов професійної діяльності.

Водночас практика створює сприятливі умови для формування методичної компетентності через участь у розробленні навчально-методичного забезпечення освітніх компонентів, проектуванні змісту навчання та створенні засобів контролю результатів освітньої діяльності. Особливого значення

набуває використання цифрових ресурсів і платформ, які стали невід'ємною складовою сучасного освітнього процесу.

Важливим напрямом професійного становлення магістрантів є розвиток цифрової компетентності. Використання електронних освітніх платформ, сервісів дистанційної взаємодії, цифрових інструментів оцінювання та моніторингу якості освіти сприяє підготовці майбутніх викладачів до роботи в умовах цифрової трансформації освіти та забезпечує їхню конкурентоспроможність на сучасному ринку праці.

Суттєвий потенціал асистентської практики пов'язаний із формуванням дослідницької культури майбутніх фахівців. Залучення здобувачів до наукової діяльності кафедри, опрацювання результатів сучасних досліджень, підготовка наукових публікацій та використання наукометричних ресурсів сприяють розвитку аналітичного мислення, навичок академічної комунікації та здатності до наукового пошуку.

Не менш важливою є управлінська складова практичної підготовки. Ознайомлення з діяльністю структурних підрозділів університету, системою внутрішнього забезпечення якості освіти, механізмами прийняття управлінських рішень та організацією освітнього процесу сприяє формуванню професійного бачення особливостей функціонування сучасного закладу вищої освіти та розвитку управлінського мислення.

Таким чином, асистентська практика виступає важливим складником професійної підготовки майбутніх викладачів закладів вищої освіти, забезпечуючи інтеграцію освітньої, наукової та практичної діяльності. Її зміст створює умови для формування комплексу професійних компетентностей, розвитку готовності до виконання трудових функцій викладача та успішної професійної самореалізації в сучасному освітньому середовищі.

Список використаних джерел:

1. Горбатюк О., Поліщук С. Ризики та перспективи підготовки висококваліфікованих спеціалістів в закладах вищої освіти України в умовах війни. *Педагогічна освіта: теорія і практика*, 2024, Вип. 36. С. 219-235 DOI: <https://doi.org/10.32626/2309-9763.2024-36-219-235>

2. Козир М. Сучасні тенденції підготовки магістрів освітньої галузі в умовах воєнного стану. *Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка* № 44 (2). 2025 р. С.77-72 URL : https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/55881/1/Kozyr_PO_44_2_FPO_2025.pdf DOI: <https://doi.org/10.28925/2311-2409.2025.4410>

Іванова Наталія Володимирівна Освіта і культура в стилі педагогіки Фрідріха Фребеля: деякі аспекти підготовки вихователя	31
Карпілянський Дмитро Анатолійович. Кривенко Таїсія Сергіївна Результати емпіричного дослідження складових готовності майбутніх психологів до надання практичної допомоги колишнім комбатантам	34
Кусташ Юлія Іванівна, Чудовська Вікторія Анатоліївна Інноваційні підходи до підтримки студентів з розладами аутистичного спектра в умовах трансформації освітнього процесу у закладах вищої освіти	38
Лозова Тетяна Олександрівна Міжнародна сертифікація вчителів англійської мови: фокус на ТКТ (Teaching Knowledge Test)	40
Пилипюк Тетяна Володимирівна Педагогічна творчість у контексті сучасних освітніх реформ	42
Полеводова Наталія Григорівна Використання штучного інтелекту на уроках української мови в 5–9 класах Нової Української Школи: можливості та виклики	45
Пономаренко Віталій Євгенович Розвиток soft skills у студентів закладів вищої освіти	46
Попелюк Вікторія Павлівна Teaching listening comprehension to cadets of the military academy	48
Родідял Дар'я Олександрівна Формування критичного мислення студентів у процесі викладання історичних дисциплін у закладах вищої освіти	49
Ручкіна Маріанна Миколаївна Формування професійної готовності майбутніх викладачів закладів вищої освіти засобами асистентської практики	51
Сакалюк Оксана Олександрівна Інформаційно-комунікаційні технології у підготовці магістрів	54